

Mercat de treball i desocupació

El treball no és una mercaderia més, però els economistes l'analitzen amb les mateixes ferramentes que fem servir per als tomàquets: oferta, demanda i un preu que es diu salari. Saber llegir eixe mercat és la diferència entre entendre una recessió i limitar-se a patir-la.

Temps estimat de lectura: 35-40 min · Sabers LOMLOE:
C.3 · Prerequisits: Unitat 4 (oferta, demanda i equilibri de mercat) + Unitat 8 (cicles econòmics). En acabar esta unitat sabràs: Aplicar el model d'oferta i demanda al mercat de treball i explicar què determina el salari d'equilibri.

“

*El mercat de treball és on tu
operaràs 40 anys. Esta unitat
explica com funciona —no en
abstracte sinó amb les dades reals
d'Espanya— i els quatre tipus
d'atur que et poden afectar:
friccional, estructural, cíclic i
estacional. És la unitat més útil per
a la teua vida professional
immediata.*

Espanya és el país de la UE amb més atur juvenil: al voltant del 26 % dels menor...

El mercat de treball és probablement el mercat més important de qualsevol economia moderna. D'ell depén la renda d'aproximadament dos terços de les llars espanyoles —les que viuen principalment d'un salari—, la sostenibilitat de les pensions i de la sanitat pública, i bona part de la cohesió social.

Si hi ha tants aturats i tantes vacants, per què no es creuen oferta i demanda? És problema de salaris, de formació, de geografia o d'una altra cosa?

9.1 · Càlcul de les tres taxes a partir de dades EPA

Enunciat En un país imaginari, l'EPA de l'últim trimestre dóna les dades següents (en milers de persones): Població de 16 anys o més: 40 000 Ocupats: 20 000 Aturats: 4 000 Persones...

Actius = ocupats + aturats = 20 000 + 4 000 = 24 000 mil persones. Inactius = 5 000 + 6 000 + 5 000 = 16 000 mil persones. Comprovació: actius + inactius = 24 000 + 16 000 = 40 000. Quadra amb la població de 16+. Correcte.

Taxa d'activitat = $(24\,000 / 40\,000) \times 100 = 60\%$. Taxa d'atur = $(4\,000 / 24\,000) \times 100 = 16,67\%$. Taxa d'ocupació = $(20\,000 / 40\,000) \times 100 = 50\%$.

Si 1 000 aturats passen a inactius, les noves dades són: ocupats = 20 000, aturats = 3 000, actius = 23 000. ...

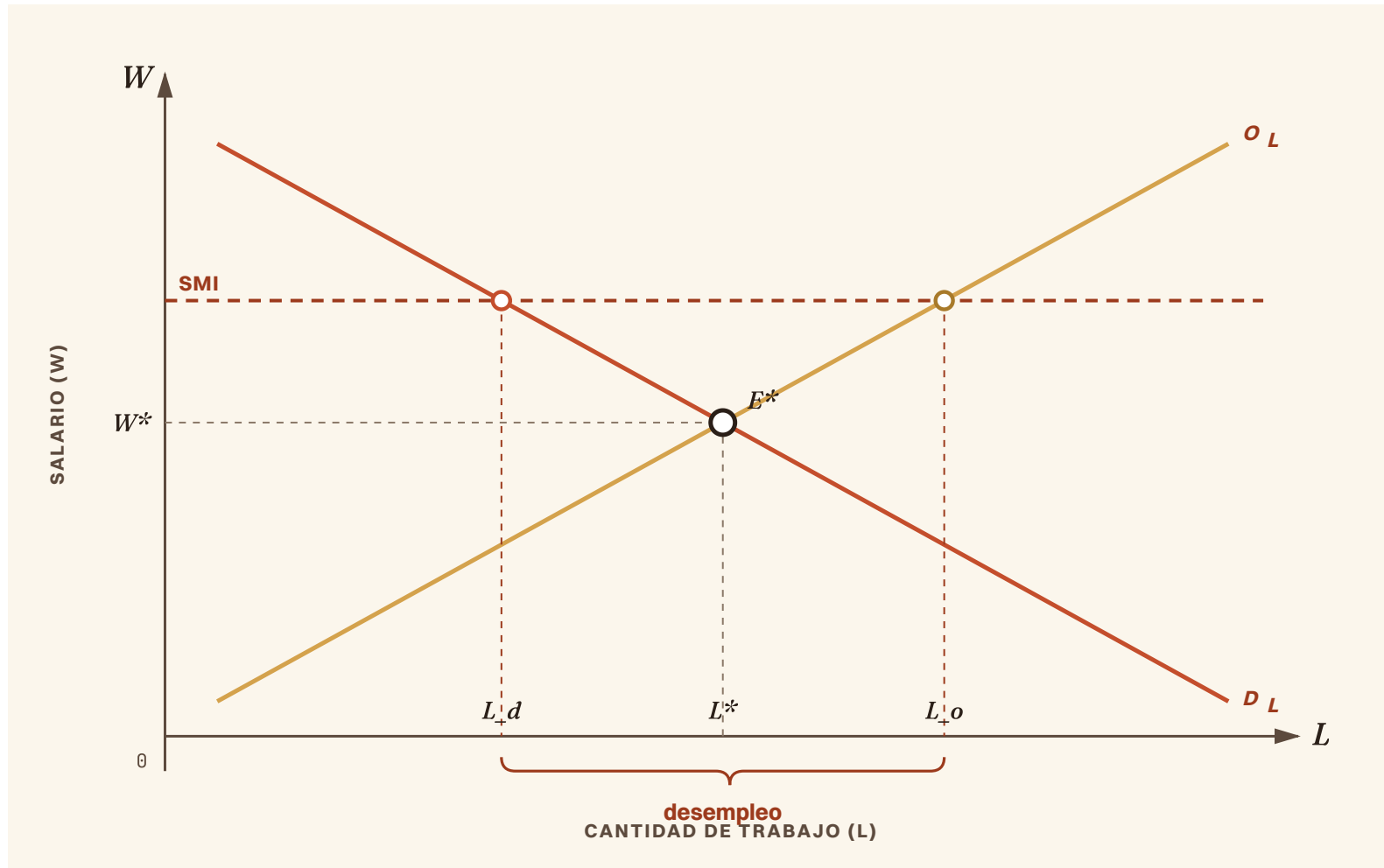

El primer registre estadístic de l'atur: Regne Unit, 1888

La paraula anglesa unemployment —desocupació— no es va registrar sistemàticament com a categoria estadística fins a finals del segle XIX. La primera sèrie oficial la va publicar la Board of Trade britànica el 1888, fent servir dades d'afiliació dels sindicats. No tot l'atur té les mateixes causes ni es combat amb les mateixes polítiques.

EL GRÁFICO

Si el salari mínim es fixa per damunt del d'equilibri, més gent vol treballar de la que les empreses contracten: la diferència és...

L'evidència empírica recent

A partir dels anys 90, esta predicció va començar a xocar amb dades que no encaixaven. L'estudi més famós és el de David Card i Alan Krueger (1994), que van comparar empreses de menjar ràpid a Nova Jersey (on va pujar el salari mínim el 1992) amb empreses a Pennsilvània (on no va pujar).

9.2 · Efecte del SMI sobre el salari d'equilibri: anàlisi gràfica i numèrica

Enunciat Al mercat de treball de baixa qualificació d'una regió imaginària, les funcions d'oferta i demanda són lineals:

Demanda de treball: $L_d = 1\,000 - 50 \cdot W$ Oferta de treball: $L_o = 200 + 30W$

Equilibri: es complix $L_d = L_o$. $1\,000 - 50W = 200 + 30W$ $800 = 80W$ $W^* = 10$ €/hora. Substituint: $L^* = 1\,000 - 50 \cdot 10 = 500$ mil persones (o $200 + 30 \cdot 10 = 500$). L'equilibri és ($W^* = 10$ €, $L^* = 500$ mil).

SMI = 12 €/h (per damunt de l'equilibri): Demanda de treball a $W = 12$: $L_d = 1\,000 - 50 \cdot 12 = 400$ mil persones. Oferta de treball a $W = 12$: $L_o = 200 + 30 \cdot 12 = 560$ mil persones. Ocupació efectiva = el menor dels dos = 400 mil (les empreses no contractaran més del que necessiten). Desocupació generada = $560 - 400 = 160$ mil persones....

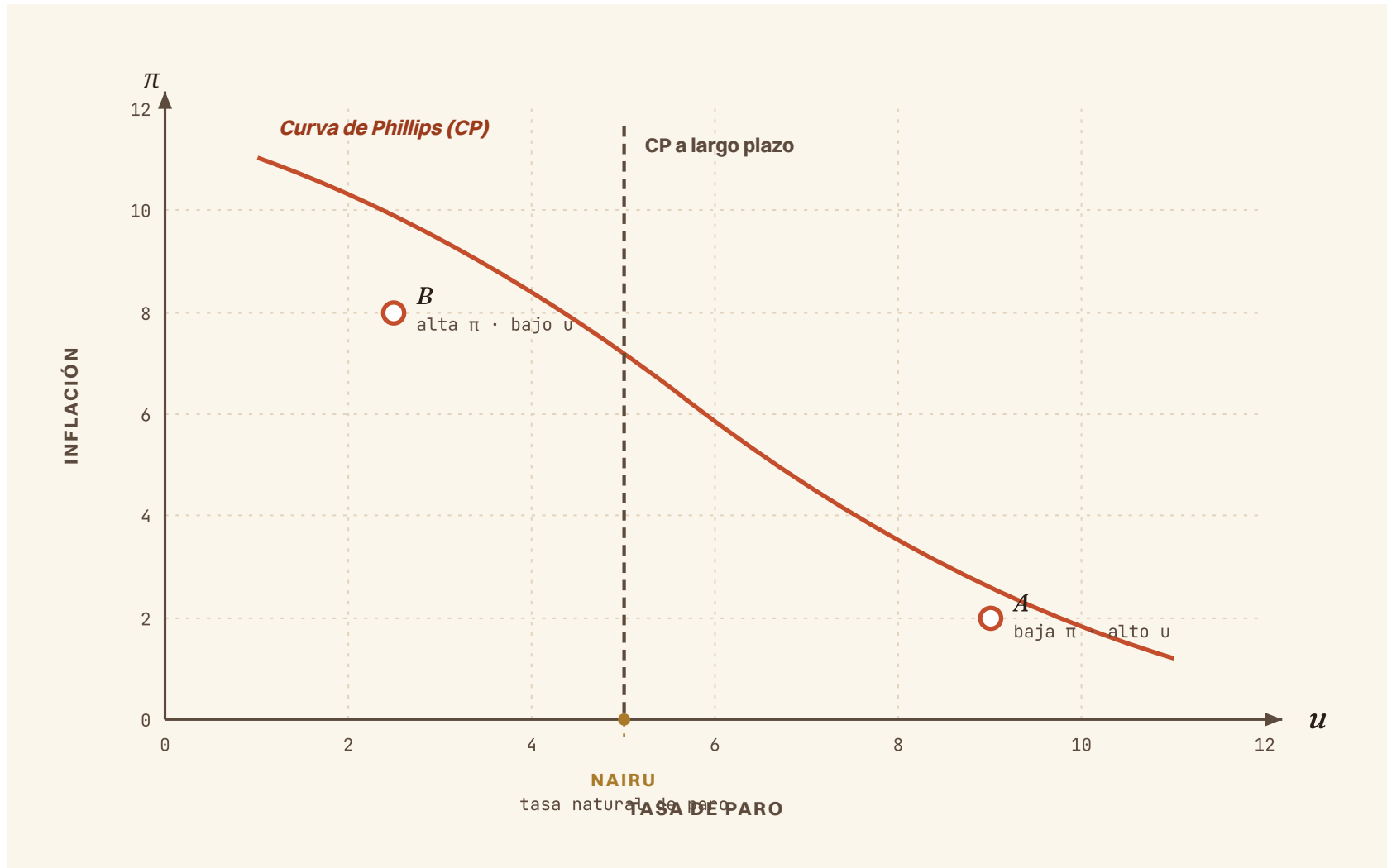

§ 5

La corba de Phillips i la taxa natural d'atur

Existix una relació estable entre atur i inflació? La resposta, segons la macroeconomia moderna, és sí, però només a curt termini. La història del descobriment, col·lapse i rehabilitació d'eixa relació és un dels episodis més instructius del pensament econòmic del segle XX. La corba de Phillips original (1958).

Corba de Phillips: la disjuntiva entre inflació i desocupació.

La corba de Phillips no permet 'triar' l'atur

Als anys 60, Samuelson i Solow van traslladar la idea dels salaris als preus (inflació) i la van convertir en la ferramenta central de la política macroeconòmica: acceptar una mica més d'inflació semblava una manera de reduir l'atur permanentment. Els governs podrien triar el seu punt preferit a la corba.

§ 7

L'excepcionalitat espanyola: dualitat i reforma laboral

La reforma laboral de 2022: tres anys després, en dades

El mercat laboral espanyol té una característica que el distingix de la majoria de països europeus: una dualitat acusada entre treballadors indefinits (amb protecció alta) i treballadors temporals (amb protecció molt baixa). Eixa dualitat és l'arrel de diversos problemes crònics. El problema històric de la temporalitat.

§ 8

Models laborals comparats a Europa

El rècord històric: Espanya va assolir el 27 % d'atur el 2013

Per a entendre bé el model espanyol convé comparar-lo amb tres referències europees que representen filosofies molt distintes: el nòrdic, l'alemany i el francès. Espanya, en este mapa, se situa més prop del model francès que del nòrdic: alta protecció a l'indefinit, acomiadament relativament costós, sindicats forts en alguns sectors,...

§ 9

Connexió amb les pròximes unitats

La Unitat 10 entra en el sistema financer: com es canalitza l'estalvi cap a la inversió i com creen diners els bancs. La Unitat 11 tracta les polítiques econòmiques —fiscal i monetària— que són les ferramentes que el sector públic utilitza, entre altres coses, per a influir sobre l'atur cíclic que hem vist aquí.

§10

Glossari

Oferta de treball: quantitat de persones disposades a treballar a cada nivell de salari. Corba ascendent: a més salari, més gent vol treballar. Demanda de treball: nombre de llocs que empreses i administracions volen cobrir a cada nivell de salari. Corba descendent: a més salari, menys contractació.

§11

Per a aprofundir

Si esta unitat t'ha interessat, ací van algunes lectures i recursos per a anar més enllà: Mite i realitat del salari mínim — David Card i Alan Krueger (a partir de *Myth and Measurement*, 1995). Per què encaixa: els autors que van revolucionar el debat del SMI amb evidència empírica, premi Nobel 2021.

§12

Preguntes per a reflexionar

Estes preguntes no tenen una resposta única. Servixen per a discutir a classe o per a pensar individualment en tancar la unitat: La taxa d'atur pot baixar sense que es cree ni una sola ocupació si la gent es desanima i deixa de buscar.

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.